Список використаних джерел

1. Зубец А. Н. Истоки и история экономического роста / А. Н. Зубец. – М.: Экономика, 2014. – 463 с.
2. Матышак Ф. Древний Рим за пять денариев в день / Ф. Матышак. – М.: Вече, 2014. – 192 с.
3. Муравьева Л. А. Милиарисий / Л. А. Муравьева // Монеты и банкноты от античности до наших дней: происхождение и эволюция. – М.: Инфра-М, 2014. – С. 111–114.
4. Муравьева Л. А. Роль институциональных факторов в развитии экономики и финансов Древнего Рима / Л. А. Муравьева // Экономическая история: взгляд из XXI века. – М.: Инфра-М, 2015. – С. 226–244.
5. Муравьева Л. А. Экономика и финансы античного мира / Людмила Александрова Муравьева // История эволюции развития учета, анализа и аудита. – 2016. – № 1. – С. 99–111.
6. Яруллин Р. Р. История финансовой мысли. Ч. 1: Формирование финансовой мысли древнего мира / Р. Р. Яруллин. – М.: Финансы и статистика, 2014. – 148 с.

Леся Мельник

СУЧАСНІ ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ УКРАЇНИ

Сучасна епоха – це епоха бурхливого розвитку науки і техніки, неконтрольованого зростання населення Землі, поступової деградації природного середовища під впливом негативних антропогенних чинників. В сучасних умовах швидкість науково-технічного прогресу на кілька порядків перевищує адаптаційні можливості існуючих живих організмів. Тому надзвичайно загострилися багато проблем, з-поміж яких головна – проблема взаємозв’язку суспільства і природи, людини і навколишнього середовища. Все це призводить до порушення екологічної рівноваги, що складалася протягом тривалого часу, і спричинює появу екологічної кризи, небезпечної для людей і довкілля.

Мета статті – розкрити сучасні екологічні проблеми України, визначити основні джерела забруднення навколишнього середовища, вказати на шляхи гармонізації відносин суспільства і природи.

Зростаючий антропогенний вплив на навколишнє середовище, його забруднення різними відходами виробництва поряд із надмірним використання природних ресурсів, стали предметом широкого обговорення і всебічного вивчення [1]. Найбільший антропогенний вплив на навколишнє середовище в сучасну епоху чинять транспорт,

промисловість, енергетика, сільське господарство.

Транспорт належить до головних забруднювачів атмосферного повітря, водоймищ і ґрунтів. Відбувається деградація екосистем під впливом транспортних забруднень, особливо інтенсивно на урбанізованих територіях. Гостро стоїть проблема утилізації і переробки відходів, що з'являються при експлуатації транспортних засобів. Для потреб транспорту у великій кількості споживаються природні ресурси. Вихлопні гази автомобілів містять більше, ніж 200 хімічних сполук-продуктів згорання палива, більшість із яких токсичні. Особливо гостро постає проблема аварій багатотонажних вантажних суден, які здійснюють перевезення нафтопродуктів. Такі аварії завдали значної шкоди водному середовищу і викликали вже не одну екологічну катастрофу [3, с. 125].

Найтоксичнішими серед них є відходи, що містять важкі метали, нафтопродукти, непридатні для застосування отрутохімікати (пестициди), основна маса яких утворюється в Донецькій та Дніпропетровській областях. Під сховищами токсичних відходів перебуває майже 20 тис. га земель. Це сміття складають на звалищах, переважна більшість яких є джерелом інтенсивного забруднення води і повітря [4, с. 86].

Як свідчить статистика, приблизно 80 % усіх видів забруднення повітря – наслідок енергетичних процесів (добування, переробка й використання енергоресурсів). Особливо шкідливими є викиди сполук сірки в районах металургійних заводів. Сполучаючись із парами води в атмосфері, триоксид сірки утворює сірчану кислоту, суспензії якої є дуже небезпечними. АЕС разом із електроенергією виробляють велику кількість надзвичайно небезпечних речовин. Основними негативними наслідками сільськогосподарської діяльності людини є збідніння і виснаження родючих українських чорноземів, промислове забруднення ґрунтів та інтенсивне освоєння цілинних земель, широке розповсюдження монокультур, застосування азотних і нітратних мінеральних добрив [5].

Всі вищезазначені чинники згубно впливають на екологічну ситуацію в Україні і викликають такі негативні наслідки, як парниковий ефект, кислотні дощі, руйнування озонового шару.

Озоновий шар Землі – це верхній найтонший (близько 3 мм) шар атмосфери, що знаходиться на висоті від 10–17 до 50 км (в залежності від широти і пори року). Він виконує одну з найважливіших функцій на нашій планеті – захищає від ультрафіолетового випромінювання, яке згубно впливає на всі живі організми. Глобальні зміни клімату і господарська діяльність людини призводять до стоншення озонового шару, що впливає на рівень інтенсивності ультрафіолетового випромінювання Сонця.

Ще однією серйозною проблемою сучасності є підвищення концентрації озону біля земної поверхні, тому що у великій кількості він отруйний для живих організмів. Зокрема, у рослинах він руйнує клітинні

мембрани листків, що призводить до вимирання лісів, у людей і тварин – знижує опірність організму інфекційним захворюванням легень і дихальних шляхів. Основною причиною дисбалансу між вмістом озону в атмосфері і біля поверхні Землі є викиди забруднюючих речовин в атмосферу: вихлопні гази автомобілів, хлорфторвуглеводні (холодильна техніка, аерозолі), хімічні добрива, продукти згоряння промислового пального, викиди відпрацьованих газів при запуску ракет і висотних літаків, атомні вибухи [3, с. 207].

Наступною глобальною екологічною проблемою нашого часу, що потребує негайного вирішення, є проблема парникового ефекту. За останні 100 років концентрація в атмосфері вуглекислого газу збільшилась на 25 %, а метану – на 100 %. Ці гази зумовлюють виникнення так званого «парникового ефекту»: пропускаючи сонячне світло, вони частково затримують теплове випромінювання, яке надходить від поверхні Землі. Цей процес супроводжується глобальним підвищенням температури приблизно на 0,5°С. У найближчий час викиди в атмосферу метану та вуглекислого газу будуть зростати, з чого більшість учених роблять висновок, що через парниковий ефект протягом 50 років середня температура на Землі може підвищитися майже на 2–5°С. Це потепління може викликати підвищення рівня Світового океану на 0,5–1,5 м, що призведе до затоплення густонаселених прибережних районів. Підвищення планетарної температури створює умови для відходження криги з полюсів на Північ, що призведе до їх розтавання [2, с. 59].

У таких умовах бездумної експлуатації багатств природи, активної неконтрольованої діяльності людини, виникає питання про існування самого людства, оскільки існує реальна загроза його знищення. Люди поставили себе вище природи, забувши, що вони є її частиною і підкоряються її законам. Тож для успішного розв’язання складних екологічних проблем насамперед потрібен перехід до утвердження екологічної свідомості як на індивідуальному, так і на суспільному рівні. Природні ресурси і довкілля як загальнолюдську спадщину треба використовувати з дотриманням принципу рівних прав нинішнього і майбутніх поколінь на доброякісне природне життєве довкілля і достатню кількість і якість природних ресурсів.

Список використаних джерел

1. Гончарук В. В. Формування екологічної культури майбутніх учителів: педагогічний аспект / Гончарук В. В., Гончарук В. А. // Економічні, політичні та культурологічні аспекти європейської інтеграції України в умовах нових глобалізаційних викликів: матер. доп. Міжн. наук.-практ. конференції (м. Ужгород, 16–17 квітня 2018 року). – Ужгород: Гельветика, 2018. – С. 384–387.

2. Коробкин В. И. Экология: учебник для вузов / Коробкин В. И., Передельский Л. В. – Ростов-на-Дону: Феникс, 2001. – 576 с.
3. Павлова Е. И. Экология транспорта: учебник для вузов / Павлова Е. И. – М.: Транспорт, 2000. – 248 с.
4. Потіш А. Ф. Екологія: теоретичні основи і практикум: навч. посіб. для вищ. навч. закладів / А. Ф. Потіш, В. Г. Медвідь, О. Г. Гвоздецький, З. Я. Козак. – 3-тє вид., стереот. – Львів: Магнолія плюс, 2006. – 324 с.
5. Туниця Т. Ю. Збалансоване природокористування: національний і міжнародний контекст / Т. Ю. Туниця. – К.: Знання, 2006. – 300 с.

Леся Мельник

УКРАЇНСЬКА МЕНТАЛЬНІСТЬ І МАЙБУТНЄ ДЕРЖАВИ

Ментальність українського народу формувалася під впливом складних історичних обставин. Основну роль відіграло геополітичне розташування України на перехресті історичних шляхів зі Сходу на Захід і з Півночі на Південь, але попри все український народ завжди цінував свою віру, честь, хліб і сіль, на які заробляли потом та кров'ю, рідний дім, материнську любов, яка завжди зігрівала сеце та душу, совість, яка не дозволяла вчинити щось погане, серце, добро і правду. Українці попри всі життєві дороги оберігали рідну домівку, сім'ї, як за часів татарських навал, так і сьогодні на Сході України у війні з російськими загарбниками. Які вони є – сучасні українці? І в чому ж полягає сутність ментальності сучасного українця?

Ця тема є дуже актуальною з огляду на те, що країна знаходиться у дуже складному становищі, коли мова йде про націю, про її існування, про розвиток моральних, патріотичних цінностей, які були закладені українцями ще у далекі часи.

На думку українських учених, ментальність – це глибинний рівень колективної та індивідуальної свідомості, усталена й водночас динамічна сукупність настанов особистості, демографічної групи у сприйманні залежно від етногенетичної пам'яті, культури тощо [1]. Під поняттям «менталітет» розуміється сукупність генетично і соціально зумовлених ознак, які властиві певній етнічній спільноті й визначають форми її соціокультурної активності, реагування в тих чи інших ситуаціях [2, с. 89].

Ментальність формується століттями, залежно від традицій культури, соціальних структур і усього середовища життєдіяльності людини, і сама, у свою чергу, їх формує, виступаючи як важливий чинник культурно-історичної динаміки. Іншими словами, ментальність, з одного боку, є результатом культури і традицій, а, з іншого – сама є глибинним